

Een analgeticum

«In stilte lijden», het is niet meer van deze tijd! Vandaag zijn er heel wat doeltreffende en veilige «wapens» om pijn te bestrijden. Wel is het zo dat je hoofdpijn niet op dezelfde wijze behandelt als tandpijn of rugpijn.

Door Patrick Nijs

Bij het behandelen van pijn moet altijd eerst naar de oorzaak van die pijn gezocht worden. Daarna kan men – op een objectieve manier – op zoek gaan naar een specifiek geneesmiddel om de pijn te verlichten.

Analgetica of pijnstillers zijn er in twee categorieën: middelen die de pijn behandelen door de symptomen te bestrijden en middelen die inwerken op het centraal zenuwstelsel (het ruggenmerg, de hersenen). Deze laatste geneesmiddelen zijn niet vrij te koop, ze moeten voorgeschreven worden door een arts en vereisen een strikte medische begeleiding.

Pijnstillend en koortswerend

Deze «pijnstillers» zitten zowat in elke familieapotheek. Het gaat dan vooral om producten waarvan het actief principe gebaseerd is op aspirine, paracetamol of ibuprofen. Ze zijn efficiënt tegen pijn en koorts en sommige hebben ook ontstekingsremmende eigenschappen. Steeds vaker komen ze voor in de vorm van monotherapie (met niet meer dan één actief bestanddeel) eerder dan in geassocieerde vorm. Deze geneesmiddelen mogen niet zomaar genomen worden, maar anderzijds is het net zo dwaas om urenlang rond te lopen met hoofdpijn wanneer een geneesmiddel die pijn in een paar minuten tijd kan verlichten. Wordt de pijn – zelfs milde pijn – chronisch, met andere woorden als ze langer duurt dan weken of maanden, dan moet een arts geraadpleegd worden.

Centrale werking

Hier gaat het vooral om derivaten van **morfine (opiaten)** en om andere producten die niet verwant zijn aan opiaten. Ze

worden gebruikt in geval van hevige en aanhoudende pijn, wanneer de zogenaamd lichtere pijnstillers geen verlichting meer bieden. Dit soort geneesmiddelen neemt men bij voorkeur niet te lang, omdat verlengd gebruik mogelijk tot gewenning kan leiden. Ze worden alleen verstrekt op voorschrift en vereisen een goede medische begeleiding omdat er een aantal contra-indicaties zijn en ook nevenwerkingen (constipatie, misselijkheid, fysische en psychische afhankelijkheid, enz.). Deze geneesmiddelen worden meestal toegediend aan patiënten die in een ziekenhuis verblijven of die heel strikt thuis opgevolgd worden.

Verskillende vormen

Analgetica zijn er ook in verschillende vormen, voor elke patiënt «wat wils»: tabletten, zuigtabletten, bruistabletten, tabletten met «retard» effect, zetpillen, poeder, siroop, inspuitsbare vormen en zo meer. Al deze vormen hebben een vergelijkbare doeltreffendheid, maar de werkingssnelheid en het comfort kunnen bepalend zijn voor de keuze. Mensen met een gevoelige maag zullen een zetpil verkiezen terwijl een klein kindje makkelijker een siroop of een paar druppeltjes neemt dan een tablet.

Lees aandachtig

Lees altijd aandachtig de bijsluiter, het is niet anders! Deze geijkte formule is ook hier van groot belang. De door de dokter aanbevolen dosis mag namelijk niet overschreden worden. Gaat de pijn niet weg, dan moet u er over praten met uw arts of uw apotheker en niet op eigen houtje de dosis verhogen of gebruik maken van nog een andere pijnstiller.

Het gebruik van pijnstillers moet ook vermeden worden in geval van zwangerschap of wanneer men borstvoeding geeft. En uiteraard ook als de arts het niet opportuun acht. ■

Woordenschat:

Opiaat: een substantie die opium bevat en die een gelijkaardige werking heeft dan die van opium.

Morfine: belangrijkste organisch bestanddeel van opium.

Codeïne: bestanddeel dat afgeleid is van morfine. Soms wordt het geassocieerd met aspirine of paracetamol wanneer die niet doeltreffend zijn. Wordt ook gebruikt om hoest te bestrijden. Codeïne mag alleen gedurende korte periodes.